

Asia: VN/35657/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi ympäristönsuojelulain muuttamiseksi (ilmanlaatudirektiivi)

Ilmanlaadun turvaaminen, seuranta, hallinta, tiedottaminen ja mittausten laadunvarmennus

Kommenttinne ilmanlaadun seuranta, hallintaa, tietojen toimittamista, tietovarantoa, ympäristön tilan seuranta, tiedottamista ja mittausten laadunvarmennusta koskeviin pykäliin ja niiden perusteluihin (142 a–142 d, 143, 144, 144 a, 144 b ja 209 §)

Espoo kannattaa, että raja-arvon ylittyessä kunta arvioi, tarvitaanko ilmansuojelusuunnitelman laatimiseksi yhteistyötä muiden kuntien tai viranomaisten kesken, ja ilmoittaa Lupa- ja valvontavirastolle, jos yhteistyö on tarpeen. Kaikkien osapuolten yhteistoiminnan varmistamiseksi ilmansuojelusuunnitelmien laatiminen Lupa- ja valvontaviraston johdolla yhdenmukaistaa ja nopeuttaa toimenpiteitä. Yhteistyötahot laativat ja hyväksyvät omat toimensa ilmansuojelusuunnitelmassa. Lupa- ja valvontaviraston, Väyläviraston ja Elinvoimakeskuksen roolit ilmanlaadun toimenpiteiden koordinoijana ja osapuolina on hyvä kirjata lakiin.

Ilmanlaadun parantamista koskevat suunnitelmat

Kommenttinne ilmansuojelusuunnitelmaa koskeviin pykäliin ja niiden perusteluihin (145 ja 145 a–145 c §)

Ei kommentoitavaa.

Kommenttinne ilmansuojelun etenemissuunnitelmaa koskeviin pykäliin ja niiden perusteluihin (145 d – 145 e §)

Ei kommentoitavaa.

Kommenttinne lyhyen aikavälin toimintasuunnitelmaa koskeviin pykäliin ja niiden perusteluihin (146 §, ja 146 a)

Espoo ehdottaa kohtaan 146 § seuraavaa alleviivattua muutosta: Jos ilmanlaadun turvaamiseksi 141 §:n nojalla säädetty varoituskynnys on vaarassa ylittyä tai ylittyy, on 2 momentin mukaisen vastuutahon otettava käyttöön jo ennakkoon laadittu laadittava lyhyen aikavälin

toimintasuunnitelma ylityksen riskin vähentämiseksi ja ylityksen keston lyhentämiseksi. Määräaika lyhyen aikavälin toimintasuunnitelman laatimiselle voisi olla vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

146§ 3 mom. luonnoksessa esitetään: "Suunnitelmaa valmisteltaessa on harkittava toimia herkkien ja haavoittuvien väestöryhmien suojelemiseksi." Espoo katsoo, ettei tässä tilanteessa tarvita harkintaa vaan toimia on tehtävä joka tapauksessa ilman harkintaa ja tavallista väestöä ei ole syytä rajata tästä pois. Espoo ehdottaa, että kyseinen lause kuuluisi seuraavasti: "Suunnitelmassa on oltava toimia väestön ja erityisesti herkkien ja haavoittuvien väestöryhmien suojelemiseksi. "

Laki kiertelee ja kaartelee, kun loppujen lopuksi vaatimus on selkeä: Kunnan on tehtävä etukäteen valmiiksi toimintasuunnitelma tilanteisiin, jolloin taajamissa puun pienpoltto aiheuttaa ilman huononemista. Sen tulee sisältää sekä altistujia suojelevia että päästöjä vähentäviä toimia.

Onko poikkeuksia salliva 146a 2 mom. turha, koska pykälän tarkoittamissa poikkeuksen sallivissa olosuhteissa voidaan kuitenkin kohtuullisena toimenä vaatia myös päästöjä vähentäviä toimia, muun muassa kuivia polttopuita, kitupolton kieltoa ja rajoituksia ajankohtiin, jolloin puuta saa polttaa.

Onko poikkeuksia salliva 146a 2 mom. tarkoitettu tilanteisiin, jolloin puunpoltto on kodin ainoa lämmitysjärjestelmä ja tämän vuoksi päästöjä "ei voi" rajoittaa vaan voidaan ainoastaan suojella altistujia? Lain toivoisi ottavan kantaa siihen, kumpi on ensisijainen tavoite, oman kodin lämmittäminen puulla keskeytyksettä vai toisen kodin sisäilman savuttomuus. On maantieteellisiä ja meteorologisia tilanteita, jolloin puulla lämmittäjän savu painuu alas ja ympäröi naapurin/naapuruston, jolloin heillä savu tulee väistämättä sisäilmaan. Tilanne kestää harvoin pitkään, kenties joitakin tunteja tai puoli päivää. Puulla lämmittäjälle ei olisi suuri uhraus lopettaa lämmittäminen kyseiseksi ajaksi. Heillä sisäilman lämpötila kenties laskisi yhden asteen. Naapuri voisi sen ajan hengittää kotonaan savutonta ilmaa.

Kommenttinne suunnitelmien laatimisen määräaikoja, päivittämistä, laatimismenettelyä, tiedottamista ja tietojen toimittamista koskeviin pykäliin ja niiden perusteluihin (147 ja 147 a)

Ei kommentoitavaa.

Raja-arvojen saavuttamisen määräaikojen pidentäminen ja päästöosuuksia koskevat poikkeukset

Kommenttinne pykäliin ja niiden perusteluihin (147 b, 148 ja 148 a §)

Ei kommentoitavaa.

Vireillepano-oikeus, muutoksenhaku ja valitusoikeus

Kommenttinne pykäliin ja niiden perusteluihin (186, 186 a, 190, 191, 194 a, 194 b ja 195 §)

186b: Espoo kannattaa, että toimintaan tyytymättömät pyytävät vireillepanoa LVV:ltä, sillä on hyvä, että jokin virasto kerää kokemusta ja tietotaitoa harvoin esille tulevasta asiasta. Yksittäisen kunnan olisi vaikeaa muodostaa oikeudenmukaista linjaa, milloin pyynnöt ovat aiheellisia tai aiheettomia.

Valtioiden rajat ylittävät epäpuhtaudet ja yhteistyö

Kommenttinne pykälään ja sen perusteluihin (211 a §)

-

Muut huomionne esityksestä

Kommenttinne ehdotuksen vaikutuksista (HE-luonnoksen luvut 4.2.1–4.2.3)

Ilmansuojelusuunnitelman laatiminen maksaa arviolta 1-2,5 henkilötyövuotta, mikä on erittäin kallista. Sen sijaan, että vuoden ajan tehdään suunnitelmaa ja mallinnetaan sen vaikutusta, erilaisia toimenpiteitä tehtäisiin välittömästi ja mitattaisiin todelliset vaikutukset.

Hengitettävien hiukkasten mallintaminen on haastavaa Suomen sääolosuhteissa eivätkä nykyiset mallit ole riittävän hyviä. Parempien leviämismallien kehittämiseksi tulisi osoittaa valtion rahoitusta.

Muut kommenttinne esityksestä

Ympäristönsuojelulaissa on ihailtavan lyhyitä ja ytimekkäitä pykäläiä. Lain tarkoitusta on helppo tulkita oikein, kun sivulauseita ja viittauksia muihin kirjoituksiin on vähän. Tämän luonnoksen uudet pykälät ovat sen sijaan pitkiä ja vaikeaselkoisia. Voisivatko luonnoksen pykälät olla selkeämmät ja lyhyemmät ja laajemmat tarkennukset esittää asetuksessa? Lisäksi kyseinen tuleva asetus on mainittu lähes jokaisessa pykälässä.

Torvela Niko
Espoon kaupunki ympäristö- ja rakennusvalvontakeskus